

STADSBYGGNADS
KONTORET

Ytterstadsdistriktet
Peter Lundevall
Tfn 508 27292

TJÄNSTEUTLÅTANDE

1(6)

Normalt planförfarande **Dnr** 2008-04326-54
2008-03-17

Stadsbyggnadsnämnden

Startpromemoria för planläggning av del av Akalla 4:1,1 mm, överdäckning av nya E18 i stadsdelen Rinkeby (ca 350 lägenheter)

FÖRSLAG TILL BESLUT

Planarbete påbörjas för överdäckning av nya E18 inom del av Akalla 4:1,1 mm i stadsdelen Rinkeby.

Ingela Lindh

Magnus Andersson

SAMMANFATTNING

En utbyggnad av nya E18 avses påbörjas under 2008. Leden ska överdäckas på en sträcka om vardera 300 meter norr om Rinkeby respektive Tensta. Enligt beslut av kommunfullmäktige ska bebyggelse uppföras på däckan.

ByggVesta har anvisats mark vid överdäckning av E18 norr om Rinkeby för byggande av bostäder. Efter parallella uppdrag har ett förslag av Kjellander & Sjöberg med ca 350 bostäder valts. Rinkebys ”mur” av höga skivhus mot Järvafältet får ett nytt uttryck genom förslaget. En ny riktning tas ut genom att sex nya formstarka huskroppar sträcker sig ut mot fältet och Kista. Huskropparnas placering öppnar för utblickar mot landskapet och nivåskillnaderna mellan Järvafältet och däckan tas upp av terrasserade gavlar.

De nya byggnaderna på överdäckningen börjar i ett stadsmässigt sammanhang och landar i natur. De kan tillföra nya möjligheter till boendekarriär i Rinkeby. Byggherren ser möjligheter att locka personer som arbetar i Kista att bosätta sig på ”Rinkebyterrassen”. Då avståndet här är som kortast över fältet kan projektet dessutom bidra till att etablera ett stråk mellan Rinkeby och Kista – ett led i Järvafältet. Genom olika arrangemang skulle stråket, som ligger utanför planområdet, kunna utvecklas till ett tryggt och spännande aktivitetsstråk.

UTLÅTANDE

Järvalyftet

Kommunfullmäktige beslöt 2007 att systematisera en långsiktig satsning - Järvalyftet - på stadsdelarna kring Järvalyftet. Insatsen syftar bl a till att motverka segregationen och skapa likvärdiga levnadsvillkor. Överdäckningarna av nya E18, som finansieras av staden, är en del av Järvalyftet.

Rinkeby

Stadsdelarna kring Järvalyftet rymmer allt från landets högteknologiska motor - Kista - till ett unikt kulturlandskap och tidstypiska miljonprogramområden. På södra och norra Järvalyftet bor det ca 60 000 personer och arbetar ca 35 000.

Rinkeby och Tensta byggdes under det s k miljonprogrammet 1965-1974. Stadsdelarna förknippas med storskaligt byggande men hälften av området består av lågmälda 2-3 våningshus. Till stadsdelarnas kvaliteter kan bl a räknas välplanerade lägenheter, säkra gångvägar, god kollektivtrafik, god tillgång på parkeringsplatser, nära till friområden och direkt access till europavägarna.

Befolkningen uppgick 2006 till 15 000. Nästan samtliga 5 000 lägenheter är hyresrätter. Befolkningstätheten är i nivå med Kungsholmen och trångboddheten är högst i ytterstaden. Familjebostäder genomförde en omfattande förnyelse av sitt bestånd på 1990-talet och en ny idrottshall tillkom. I början av 2000-talet tillkom ett 20-tal bostadsrättsradhus. För tillfället uppförs ett nytt bostadshus på Bredbyplan.

Framtidsvision av Rinkeby, illustration från sbk:s idékatalog för Rinkeby 2001

I Stora Ursvik i Sundbyberg omedelbart öster om Rinkeby har byggandet av några tusen nya bostäder påbörjats. Sundbyberg och Stockholm diskuterar att koppla ihop områdena med en bro (ev inbyggd med butiker). Bron är nödvändig om Rinkebyborna ska få access till den planerade tvärbaneleden från Alvik till Kista, med en hållplats i Stora Ursvik. Nya E18 flyttas en vägbredd österut mitt för Stora Ursvik. Det möjliggör en ny stadsfront i Rinkeby som tillsammans med överdäckningen skulle ge en ny årsring.

Överdäckningar av nya E18

En detaljplan för nya E18 vann laga kraft 2006 och en utbyggnad norr om Rinkeby och Tensta beräknas pågå 2008-2014. Motivet är ökad trafikkapacitet och trafiksäkerhet. Kommunfullmäktige beslöt 2003 att nya E18 skulle överdäckas med bostäder 300 meter i Rinkeby respektive Tensta. Överdäckningarnas längd utgår från ventilationsteknik och kostnader. Lägena utgår från topografin och trafikledens geometri. Järvafältet inrättades 2006 som kulturresevat. Fältet är en del av regionens längsta grönkil.

Rinkeby söderut med Rinkebystråket som möter Hjulstavägen

Läget för överdäckningen i Rinkeby

Överdäckningen sker på ömse sidor om Rinkebystråkets förlängning. Närmast ligger parkeringsdäck i kv Kvarnlaven och kv Stubbekvarnen och därefter Familjebostäders skivhus.

ByggVesta har erhållit markanvisning vid överdäckningen vid Rinkeby. I Tensta överdäckas E18 i huvudsak norr om Tensta vattentorn. Exploateringsnämnden har reserverat aktuell ”mark” till Bouwfonds Veidekke.

Bostäderna på däckat vid Rinkeby kommer att få ett förnämligt läge med direkt kontakt med ett kulturresevat, utsikt över landskapet, några minuters promenad till Kista Galleria och arbetsplatserna i Kista. Avståndet till Rinkeby centrum och tunnelbanan är inte heller långt. Överdäckningarna kommer att fungera som en brygga som minskar E18:s barriäreffekt och underlättar kontakten med Järvafältet. Bullret från tiotusentals fordon minskar.

Parallella uppdrag

För att få idéer till överdäckningarna i Rinkeby och Tensta inbjöds tre arkitektkontor av stadsbyggnadskontoret, exploateringskontoret och ByggVesta till parallella uppdrag under 2007. Det preliminärt intressantaste förslaget i Tensta skiljer sig i skala (lägre) och form från det utvalda förslaget i Rinkeby. Bouwfonds Veidekke studerar förslaget i Tensta närmare och kontoret återkommer i denna fråga.

Förutsättningarna för det parallella uppdraget var en överdäckning om 300 meter (högsta längd för självventilation), en högsta höjd om 7 bostadsvåningar av tekniska skäl och en buffertzona ovan tunneltaket på grund av explosionsrisk (innehållande parkering). Kulturreseptatet måste respekteras som bebyggelsegräns. Mot tunnelmynningarna måste det finnas särskilda säkerhetsarrangemang. Befintlig kraftledning närmast överdäckningen kommer att förläggas under jord. I förlängningen av Rinkebystråket på däckets skulle en platsbildning med butiker kunna placeras. Det exponerade läget med tiotusentals passerande på E18 motiverar att bebyggelsen ges en spännande form.

Bebyggelsen närmast överdäckningen utgörs av två långa skivhus i åtta våningar. Husen ägs av Familjebostäder och deras parkeringsdäck framför husen kommer sannolikt att påverkas av nybyggnadsprojektet. De boende får genom överdäckningen bättre tillgänglighet till grönområdet och minskat buller från E18. Utsikten över fältet påverkas dock av överdäckningen.

Förslaget

Kjellander & Sjöberg Arkitektkontor utsågs som vinnare i Rinkeby med ett förslag som ger stadsdelens norra front ett nytt uttryck. En ny riktning tas ut genom att sex nya huskroppar sträcker sig ut mot Järvafältet och Kista. Byggnaderna får karaktär av "knäckta" huskroppar med snedställda gavlar. Tydligheten ger ett möte med de befintliga husens skala på lika villkor. De nya huskropparnas nord-sydliga riktning medger utblickar från de befintliga husen mot kulturlandskapet. Antalet nya bostäder på däckets beräknas till ca 350.

En av förslagets kvaliteter är att nivåskillnaderna mellan Järvafältet och däckets tas upp av terrasserade gavlar. Därmed skapas en topografisk följsamhet samtidigt som terrasser ger goda boendekvaliteter. Mellan de centrala huskropparna kan en platsbildning skapas och en trappa löpa i förlängningen av Rinkebystråket som en del i en ny axel över fältet till Kista. Förslaget visar även på en möjlighet att nyttja nivåskillnaderna och utrymmet mellan den norra tunnelväggen och Järvafältet för skoländamål, daghem eller idrottslokaler.

Flygvy över överdäckningen, Kjellander & Sjöberg

Överdäckningen har komplicerade förutsättningar. För att lyfta området och få fler bostäder bör en omgestaltning av trafikytorna ingå i planarbetet. Delar av Hjulstavägen som omvandlas till en lokalgata mellan Tensta och Rinkeby, bör

helst dras närmare de befintliga husen, dvs delvis på de befintliga parkeringsplatserna. Avståndet på gatunivå mellan befintliga hus och de nyttillkomna husens gavlar, är ca 32 meter. Tillgängligheten för gående och cyklister är komplicerad på grund av nivåskillnader på ca 15 meter. Parkeringsbehovet för de kommande husen kan tillgodoses i garage i den buffertzonen som måste anläggas ovan tunneln på grund av explosionsrisken.

Vy från Järvafältet mot överdäckningen, Kjellander & Sjögren

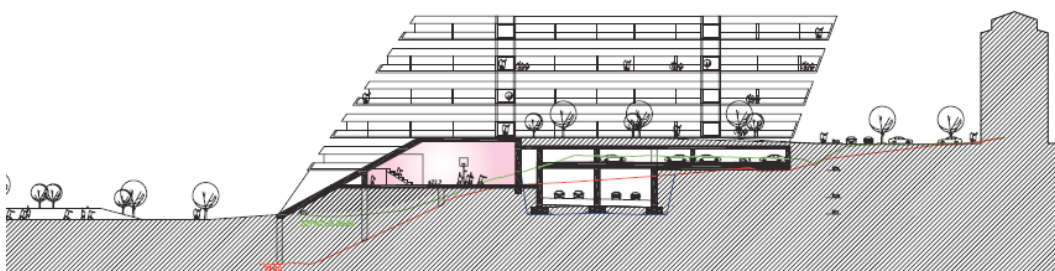
Byggnaderna på däckbetongen börjar i ett stadsmässigt sammanhang och landar i naturen. De ger riktning mot Kista. Utformas bostäderna med terrasser och andra kvaliteter tillförs Rinkebys uniforma bostadsbestånd nya valmöjligheter för boendekarriär etc. Byggherren ser möjligheter att locka till sig personer som arbetar i Kista till "Rinkebyterrassen". Sammantaget presenteras ett tydligt helhets- och formgrepp. Förslaget bedöms ha potential att ge Rinkeby en image som gör synen på ett miljonprogramområde mindre endimensionell. De stora tagen måste emellertid följas upp med en omsorg i den lilla skalan. Loftgångar är ett kritiserat inslag i 1960-1970-talsbebyggelsen. Föreliggande förslag innehåller liknande "loggior" som om de ska tillämpas på ett övertygande måste visa ett nytänkande som speglar vår tid.

Vy mot Kista från Rinkebystråkets mynning, Kjellander och Sjöberg

Nytt stråk mellan Rinkeby och Kista?

Kommunfullmäktige antog 2007 "Ett Stockholm i världsklass – Vision 2030. Stockholm ska enligt visionen utvecklas mot en mer sammanhållen stad. Järvafältet utgör en tillgång för kringliggande stadsdelar. Mellan överdäckningen och Kista är avståndet mellan norra och södra Järvafältet som kortast - drygt 500 meter. I det fortsatta arbetet med Järvalyftet mm bör möjligheterna att utveckla en länk eller axel just där undersökas. Axeln skulle t ex kunna utvecklas till ett aktivitetsstråk med en ny fotbollsplan med konstgräs och ett mindre område för spontanidrott nära överdäckningen. Kring Igelbäcken skulle parklandskapet kunna förädla. Aktiviteter leder till att fler människor rör sig i området vilket ökar tryggheten över fältet. Idrottsförvaltningen är positiv till aktivitetsstråket och möjligheterna att inrymma idrottslokaler under en del av den nya bebyggelsen på däck. Järvafältsområdet är det område i Stockholm som är sämst försörjt vad gäller idrottsanläggningar.

Sektion med tunnel, garage (buffertzona) och möjliga skollokaler/idrottslokaler under bostadshusen, Kjellander & Sjöberg

Situationsplan med föreslaget projekt till höger och gång- och cykelväg över fältet till Kista samt ev nya fotbollsplaner mm. Kjellander & Sjöberg

Tidsplanen för nya E18 indikerar byggstart för bostäder på Rinkebydäcket , kring 2012 och inflyttning 2014.

SLUT